

ANTI PESTPROTOCOL

2025 - 2026

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING EN DOELSTELLING	3
2.	WAT WORDT VERSTAAN ONDER PESTEN?	4
2.1	Definitie	
2.2	Vormen van pesten en rollen bij pesten	
2.3	Visie en uitgangspunten van het Harens Lyceum	
3.	DE GRIPP-METHODE	5
3.1	Toelichting methode	
3.2	Principes en uitgangspunten	
4.	AANPAK BIJ SIGNALLEN VAN PESTEN	7
4.1	Stroomschema pestincidenten	
4.2	Stap 1: Interventie door de mentor	
4.3	Stap 2: Interventie door de anti-pestcoördinator	
4.4.	Steungroepaanpak	
4.5.	Directe aanpak	
5.	TOELICHTING BIJ UITVOERING VAN HET STAPPENPLAN	12
6.	BIJLAGE 1: DE 5B'S BIJ PESTEN (CYCLISCHE AANPAK)	13
7.	BIJLAGE 2: ADVIEZEN VOOR OUDERS	15
	• Ouders van gepeste kinderen	
	• Ouders van pesters	

1. INLEIDING EN DOELSTELLING

Het anti-pestprotocol van het Harens Lyceum is een essentieel onderdeel van het schoolveiligheidsbeleid en draagt actief bij aan een sociaal veilige leeromgeving. De school gelooft dat elk kind recht heeft op een fijne, veilige schooltijd waarin iedereen wordt gezien en zichzelf mag zijn. Dit protocol biedt helderheid over de aanpak bij (vermoedens van) pestgedrag, beschrijft de verantwoordelijkheden van alle betrokkenen en licht toe welke preventieve en curatieve maatregelen genomen worden.

Het anti-pestprotocol heeft als doel medewerkers, ouders en leerlingen te informeren over de manier waarop de school zich inzet om een veilige (leer)omgeving te creëren voor leerlingen. Het protocol geeft duidelijkheid over de preventieve inzet om pesten te voorkomen en over de stappen die gevolgd zullen worden wanneer pesten plaatsvindt. Per stap wordt aangegeven wat er van alle betrokkenen (medewerkers, leerlingen, ouders) wordt verwacht en wat zij kunnen verwachten. Dit vormt een heldere basis voor een effectieve samenwerking.

2. WAT WORDT VERSTAAN ONDER PESTEN?

2.1 Definitie

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed (meer) kan verdedigen. Hierbij is sprake van een machtsverschil. Het gedrag is steeds op dezelfde persoon of personen gericht.

2.2 Vormen van pesten en rollen bij pesten

Vormen van pesten	Beschrijving
Verbaal	Schelden, uitschelden, beledigen
Relationeel	Buitensluiten, roddelen
Fysiek	Slaan, duwen, schoppen
Materieel	Spullen afpakken of kapotmaken
Digitaal	Online pesten, haatberichten

Rollen bij pesten	Beschrijving
Gepeste	Degene die gepest wordt
Pester	Degene die pest
Assistent / meeloper	Helpt de pester
Versterker / meeloper	Lacht of moedigt aan
Verdediger	Neemt het op voor de gepeste
Buitenstaander	Doet niets, blijft op afstand

2.3 De visie op veiligheid en uitgangspunten van het Harens Lyceum

Visie en het uitgangspunt vanuit het Harens Lyceum is: *Ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd. Iedereen wordt gezien. Ieder kind voelt zich veilig en mag zichzelf zijn.*

3. GRIPP-METHODE

3.1 Toelichting methode

GRIPP is een mentormethode voor de eerste en tweede klassen in het Voortgezet Onderwijs en richt zich op **G**roepsdynamiek, **I**dentiteitsvorming en **P**est**P**reventie (GRIPP). De methode is ontwikkeld en onderzocht door de Rijksuniversiteit Groningen.

Binnen de school is een GRIPP-werkgroep opgericht. Deze coördineert de verschillende elementen van GRIPP, zet in op een implementatie van de methode en monitort de effectiviteit ervan. Daarnaast zijn de GRIPP-werkgroepleden aanspreekpunt voor mentoren om mee te denken bij ingewikkelde situaties in de groepsdynamiek of bij pesten. De GRIPP-werkgroepleden voeren de steungroepaanpak uit.

3.2 Principes en uitgangspunten vanuit de Gripp-methode

Samen verantwoordelijk

- Elke leerling is medeverantwoordelijk voor de sfeer en het verloop van de processen in de klas.
- Elke medewerker is medeverantwoordelijk voor het uitdragen en handhaven van een heldere en positieve norm in de klas en de school.

Kijken naar oplossingen

In plaats van de nadruk te leggen op het probleem, richten we ons op de oplossing. Vanuit deze toekomstgerichte aanpak onderzoeken we wat nodig is om ervoor te zorgen dat het pesten stopt.

Eigenaarschap bij alle betrokkenen

Hoe kunnen alle betrokkenen, inclusief de klas, actief bijdragen aan het verbeteren van de situatie?

Open communicatie en empathie

Leerlingen krijgen inzicht in het effect van hun gedrag op anderen.

Door te weten wat bepaald gedrag teweegbrengt bij een ander heeft elke leerling de keuze hier iets anders te doen.

Vertrouwen

Medewerkers en leerlingen krijgen het vertrouwen dat ze een betekenisvolle bijdrage kunnen leveren aan het welzijn van anderen en worden in de gelegenheid gesteld om dit ook daadwerkelijk te doen.

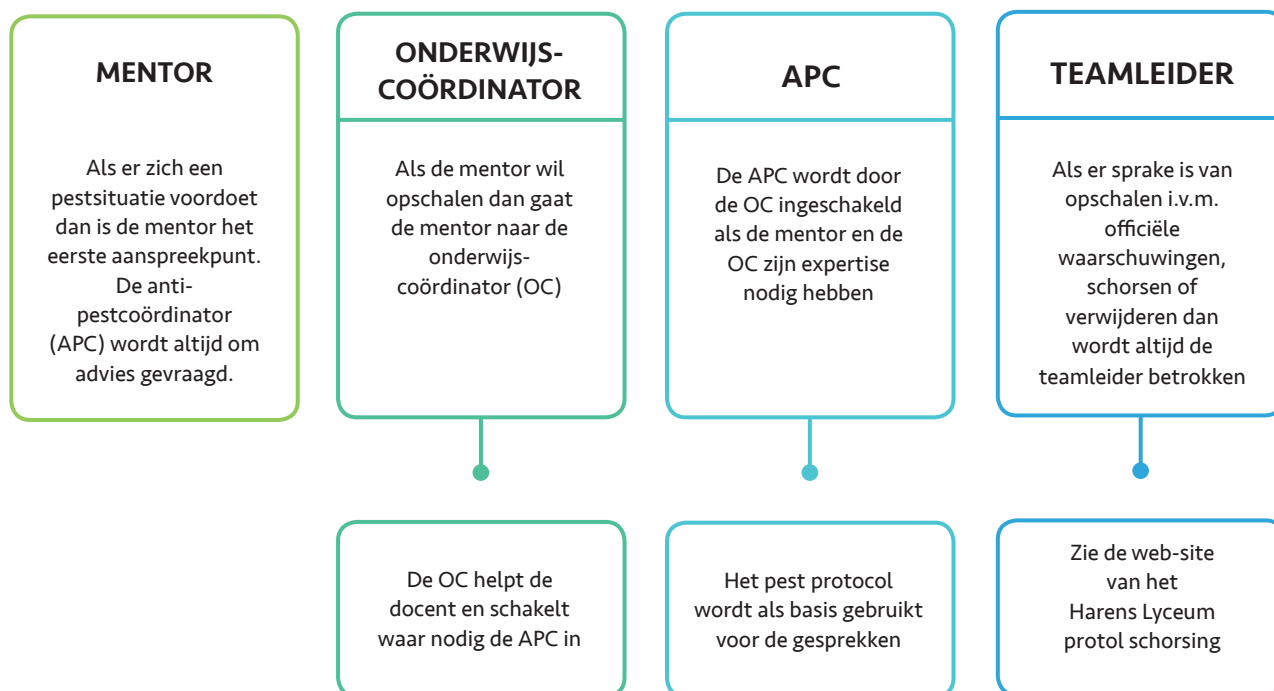
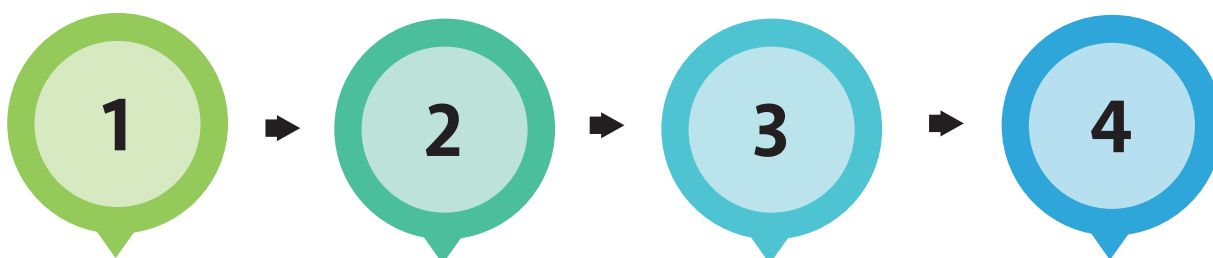
Ruimte om fouten te maken en dit te herstellen

School is een plek waar leerlingen zich begeven in verschillende sociale situaties.

Ze worden aangesproken op hun gedrag, voeren gesprekken hierover met medeleerlingen en worden aangemoedigd verantwoordelijkheid te nemen. Zo kan iedereen groeien in deze vaardigheden.

4. AANPAK BIJ SIGNALLEN VAN PESTEN

4.1 Stroomschema pestincidenten

4.2 Stap 1: Interventie door de mentor

Als de mentor signalen krijgt over peestsituaties in de klas onderneemt de mentor actie.

- De mentor gaat in gesprek met de gepeste leerling om de situatie goed te begrijpen en in beeld te krijgen. Waar nodig kan de mentor ook met anderen leerlingen in de klas in gesprek gaan waaronder de pester, de assistenten en versterkers.
- De mentor kan gericht observeren en bij collega's informeren om een volledig beeld te krijgen van de situatie.
- De mentor kan interventies in de klas doen met behulp van het GRIPP-materiaal. Er worden activiteiten ingezet die passen bij de situatie in de klas. Het doel is de situatie in de klas bespreekbaar te maken zodat alle leerlingen zich bewust worden van de situatie en het gedrag dat zij zelf vertonen. Er kan altijd advies gevraagd worden van de anti-pestcoördinator.
- De mentor blijft in gesprek met de gepeste leerling en heeft (samen met de leerling) contact met ouders. Waar nodig heeft de mentor contact met ouders van andere leerlingen.
- De mentor registreert de gesprekken in het leerlingvolgsysteem en informeert de onderwijscoördinator / teamleider.
- De onderwijscoördinator / teamleider informeert de anti-pestcoördinator. Mocht de mentor ondersteuning nodig hebben dan wordt de anti-pestcoördinator ingezet.

4.3 Stap 2: Interventie door de anti-pestcoördinator

Als de eerste interventies onvoldoende effect hebben, overlegt de mentor met de antipestcoördinator. Samen bekijken ze welke interventies wenselijk zijn. De antipestcoördinator coördineert de vervolgstappen met de leerling, ouders, mentor / docenten, onderwijscoördinator / teamleider en het Gripp-team.

4.4 De steungroepaanpak

Deze aanpak heeft als doel om met behulp van een aantal leerlingen uit de klas de situatie te veranderen. Ze worden gevraagd de gepeste leerling tijdelijk, maximaal 3 weken, te ondersteunen. Niemand krijgt de schuld van de situatie die is ontstaan, iedereen uit de groep wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen om de situatie op te lossen.

Elke leerling in school kan een keer in een steungroep komen, dit is onderdeel van de GRIPP-methode. Ouders van de steungroepleden worden hier niet over geïnformeerd.

Hieronder de stappen die gevolgd worden tijdens de steungroepaanpak.

- Gesprek met de gepeste leerling:
 - o Door een lid van de GRIPP-werkgroep / anti-pestcoördinator.
 - o De pestsituatie goed begrijpen, de steungroep uitleggen en toestemming vragen aan de leerling.
 - o Ouders van de leerling informeren over de inzet van de steungroep.

Geeft de leerling geen toestemming dan wordt de steungroepaanpak niet ingezet. In dit geval blijft de mentor en/of de anti-pestcoördinator in contact met de leerling en ouders over de situatie en wordt onderzocht welke andere interventies er ingezet kunnen worden.

- Samenstellen van de steungroep door de mentor en de anti-pestcoördinator:
 - o De steungroep bestaat uit: leerlingen die deze leerling vertrouwt.
 - o De pester en de assistent
 - o Leerlingen die een positieve positie innemen in de klas

- Het gesprek met de steungroep, de leerling om wie het gaat is niet bij dit gesprek aanwezig.
 - o De leerlingen horen om wie het gaat en hoe deze leerling zich voelt in de klas en op school.
 - o Elke leerling bedenkt wat hij/zij de komende dagen kan doen voor deze leerling zodat deze zich weer prettiger voelt in de klas.
- Informeren vakdocenten van de betrokken klas:
 - o Via de mail kunnen vakdocenten ingelicht worden over de lopende steungroep. Dit is ter informatie, het is niet de bedoeling dat docenten interveniëren, zij hoeven dus niet te weten wat de leerlingen uit de steungroep zullen inzetten. Wel kunnen zij observeren.

Na een week is er een evaluatiegesprek met de leerling en een gesprek met de steungroep.

- Is de situatie (licht) veranderd, dan wordt de steungroep nogmaals gevraagd te blijven ondersteunen. Een steungroep is van het begin tot het einde maximaal drie weken actief.
- Blijkt dat de steungroepleden de afspraken niet nakomen of niet effectief te zijn dan wordt de steungroep opgeheven. De school blijft in gesprek met de leerling en ouders en gaat wanneer nodig over naar de volgende stap in het protocol.
- De inzet van de steungroepaanpak wordt geregistreerd.

4.5 De directe aanpak

Deze aanpak heeft als doel om met behulp van een aantal leerlingen uit de klas de situatie te veranderen. De aanpak wordt ingezet als er meerdere pesters en assistenten zijn of als leerlingen uit andere klassen betrokken zijn bij het pesten. Deze leerlingen worden aangesproken op het pestgedrag. Daarnaast worden welwillende leerlingen uit de klas van de gepeste gevraagd de gepeste leerling te ondersteunen. Alleen de ouders van de gepeste leerling worden geïnformeerd.

- Gesprek met de gepeste leerling:
 - o Door de anti-pestcoördinator.
 - o De pestsituatie goed begrijpen, de directe aanpak uitleggen en toestemming vragen aan de leerling.
 - o Ouders van de leerling informeren over de inzet van de directe aanpak.

Geeft de leerling geen toestemming dan wordt de directe aanpak niet ingezet. In dit geval blijft de mentor en/of anti-pestcoördinator in contact met de leerling en ouders over de situatie.

- Individuele gesprekken met de pesters en assistenten:
 - o Het pestgedrag wordt benoemd en afgekeurd: het pestgedrag moet stoppen.
 - o De leerling wordt gevraagd mee te denken welk gedrag deze de komende week laat zien zodat de situaties voor de gepeste leerling verbetert
- Groepsgesprek met de pester en assistenten:
 - o In de groep wordt het pestgedrag afgekeurd en vervolgens worden de voornemens van de leerlingen expliciet benoemd. De leerlingen krijgen de verantwoordelijkheid om de situatie te keren en het pesten te stoppen
- Samenstellen van een steungroep van leerlingen in de klas van de gepeste leerling.
- Het gesprek met de steungroep:
 - o De leerling om wie het gaat is niet bij dit gesprek aanwezig.
 - o De leerlingen horen om wie het gaat en hoe deze leerling zich voelt in de klas en op school
 - o Elke leerling bedenkt iets dat hij/zij de komende dagen kan doen voor deze leerling zodat deze zich weer prettiger voelt in de klas.

Na een week volgen drie evaluatiegesprekken. Eén met de gepeste leerling en één met de groep van de pester en assistenten. Alle gesprekken worden geregistreerd door de anti-pestcoördinator.

5 SANCTIELADDER BIJ PESTEN

Wanneer het pestgedrag niet stopt na bovenstaande stappen is de route als volgt:

- De mentor en/of anti-pestcoördinator informeert onderwijscoördinator over het gedrag van de pester.
- De onderwijscoördinator nodigt ouders en kind (pester) uit voor een gesprek op school.
- In het gesprek tussen ouders en onderwijscoördinator wordt bepaald hoe verder te handelen: het kind krijgt een laatste kans om het gedrag te veranderen. Mogelijk is er extra hulp nodig voor het kind, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining en zorg uiten!
- De afspraken worden op papier gezet en ondertekend door de leerling, ouders en school. Ook afspreken hoe, wanneer en door wie de afspraken en de situatie worden geëvalueerd.
- Als er nieuwe signalen binnenkomen, leidt dit tot schorsing van de leerling voor tenminste 1 dag.
- Er volgt opnieuw een gesprek waarin wordt bepaald of en wanneer de leerling weer op school mag komen.
- Als dit voor de leerling onvoldoende signaal is tot het veranderen van het gedrag, kan de onderwijscoördinator in overleg met de teamleider tot verwijdering besluiten.

Let op:

Het hierboven weergegeven stappenplan is een algemene leidraad. Als een interventie succes heeft, kunnen vervolgstappen achterwege blijven. Het in het stappenplan genoemde traject bij aanhoudend pesten is geen automatisme. Per leerling wordt bekeken welke maatregelen het meest passend zijn.

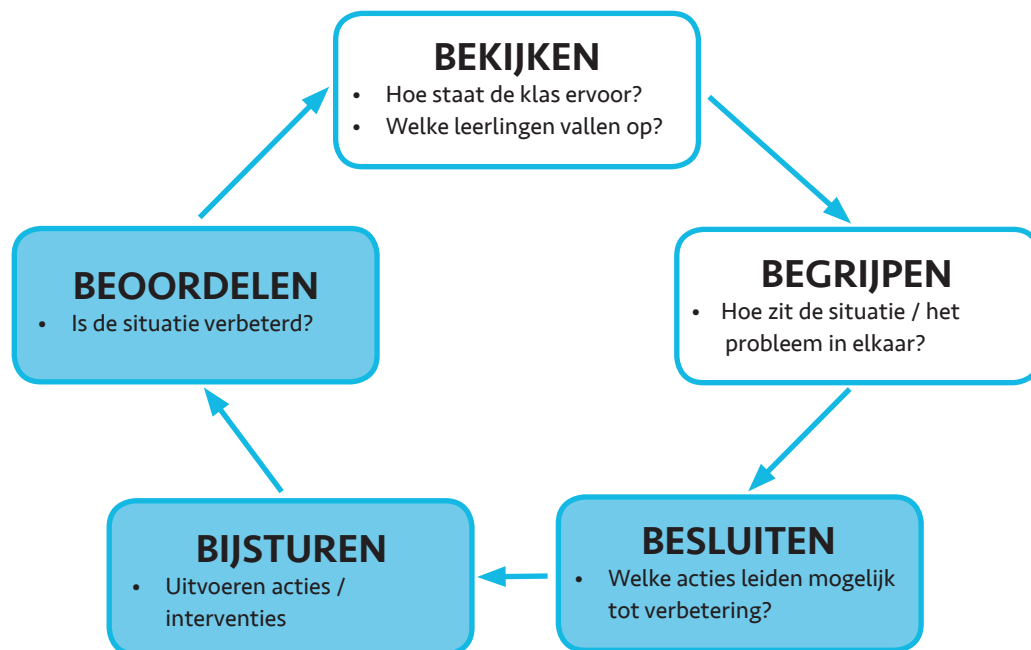
BIJLAGE 1:

5B's bij pesten: een cyclische blik op de klas

Van informatie naar aanpak.

Witte vakje : Mentor

Blauw vakje: GRIPP-werkgroep in samenspraak met de mentor

Bekijken: hoe staat de klas ervoor?

- Algemene observaties klas
- Individuele gesprekken
- Rapportage leerlingmonitor

Begrijpen: wat gebeurt er in specifieke (pest)situaties?

- Gesprek met de (gepeste) leerling, naar aanleiding van signalen, melding of de rapportage van de leerlingmonitor
- Gesprekken met meerdere leerlingen, die verschillende rollen spelen (pester, assistent, versterker, verdediger, buitenstaander)
- Gerichte observaties
- Inzetten gerichte GRIPP-activiteiten in de mentorles
- Informatie verzamelen van collega's, ouders, basisschool etc.

Beslissen: betrekken van de GRIPP-werkgroep

- Analyse: welke interventies zijn mogelijk in deze situatie voor:
 - o de individuele leerling
 - o de gehele klas
 - o een deel van de klas

Bijsturen: welke interventies worden uitgevoerd?

- Gerichte GRIPP-activiteiten in de mentorles
- Steungroep aanpak
- Directe aanpak
- 1:1 begeleiding
- Een combinatie van deze dingen als parallel proces

Beoordelen: de GRIPP-werkgroep in samenspraak met de mentor

- Gesprekken met de leerlingen: is de situatie blijvend verbeterd?
- Vinger aan de pols houden
- Tweede leerlingmonitor: rapport analyseren

BIJLAGE 2:

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind. Neem uw kind serieus, zeg dat het goed is dat deze het tegen u vertelt, en bespreek samen wat er nu moet gebeuren (niet aan school melden zonder dat het kind het weet).
- Benadruk dat het niet de schuld van uw kind is.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Doe dit door een niet beschuldigende houding, maar door aan te geven dat er een gezamenlijk probleem is.
- Pesten op school bespreekt u direct met de mentor.
- Door positieve stimulering en complimenten kunt u het zelfvertrouwen vergroten.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt, maar dat dat wel tijd nodig heeft.
- Blijf de school op de hoogte houden van wat uw kind thuis vertelt. De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale weerbaarheids-) training aan bijdragen.

Adviezen aan ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus. Benadruk dat iedereen fouten maakt, en dat u van hem/haar houdt, maar niet van het gedrag.
- Raak niet in paniek, elk kind loopt de kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet: door te vragen hoe het gepeste kind zich zal voelen.
- Besteedt extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, maar benoem vooral het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.
- Bedenk samen met uw kind oplossingen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Veelal zitten kinderen die pesten zelf niet goed in hun vel of zijn erg onzeker. Mogelijk heeft de leerling (externe) hulp nodig.